

[Prima Pagină](#) > [Formare, Rețele Și Agenții Judiciare](#) > [Belgium](#)Conținut furnizat de
Belgia

Formarea inițială a avocaților în Uniunea Europeană

Belgia

Baroul belgian este format din „Orde van Vlaamse Balies” (Ordinul Barourilor de limbă neerlandeză), care reunește cele 8 barouri locale din Flandra, și „Ordre des Barreaux francophones et germanophones” (Ordinul Barourilor de limbă franceză și germană), care reunește cele 10 barouri locale francofone și un barou germanofon, fiecare având diferite sisteme de formare inițială a avocaților

[Ordinul Barourilor de limbă neerlandeză „Orde van Vlaamse Balies”](#)[Ordinul Barourilor de limbă franceză și germană „Ordre des Barreaux francophones et germanophones”](#)

Ultima actualizare: 24/06/2026

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Ordinul barourilor de limbă neerlandeză

Descriere generală

Se asigură formare inițială și, în caz afirmativ, este aceasta obligatorie?

Formarea inițială este obligatorie și este organizată chiar de „Orde van Vlaamse Balies” (OVB, Ordinul barourilor de limbă neerlandeză), prin intermediul unei comisii formate din 2 reprezentanți ai fiecăruia dintre cele 8 barouri care sunt toate membre ale OVB. Există 5 departamente locale care monitorizează organizarea practică a formării inițiale.

În ceea ce privește formarea inițială, se face vreo distincție între categoriile de stagiaari, de exemplu între consilierii juridici și avocați?

Formarea inițială organizată de OVB se aplică exclusiv avocaților stagiaari (care se pot înscrie ulterior pe lista avocaților) și nu se aplică consilierilor juridici.

Care sunt entitățile responsabile cu organizarea formării inițiale?

Școala însărcinată cu stagiul este responsabilă de organizarea formării.

Care este temeiul juridic pentru formarea inițială?

Temeiul juridic pentru formarea inițială este prevăzut la articolul 495 din Codul judiciar:

„L'Ordre des Barreaux francophones et germanophone et l'Orde van Vlaamse Balies ont, chacune en ce qui concerne les barreaux qui en font partie, pour mission de veiller à l'honneur, aux droits et aux intérêts professionnels communs de leurs membres et sont compétentes en ce qui concerne l'aide juridique, le stage, la formation professionnelle des avocats-stagiaires et la formation de tous les avocats appartenant barreaux qui en font partie.”

Formarea este reglementată de [Codul deontologic](#) (articolele 40-51a) în temeiul legii menționate mai sus.

Accesul la formarea inițială

Există condiții de acces la formare?

Învățământ superior/universitar

Obținerea unei diplome în drept este obligatorie.

Înscrierea în barou:

- examinarea/verificarea diplomei;
- evaluarea de către barou a unei cereri scrise depuse de solicitant. Persoana care dorește să devină avocat trebuie să trimită o cerere la barou și să prezinte toate documentele necesare care dovedesc îndeplinirea tuturor cerințelor (cum ar fi obținerea unei diplome de master în drept, data depunerii jurământului etc.);
- test de aptitudini (probă scrisă + evaluarea unui caz). Acest test de aptitudini este denumit B.U.B.A. („Bewaamheidsattest tot het uitoefenen van het beroep van advocaat”, care înseamnă, în traducere liberă, „certificat de competență pentru exercitarea profesiei de avocat”). Acest test se susține în primul an de stagiul stagiarului. În unele cazuri, înainte de a putea începe un stagiul, unii absolvenți noi trebuie să promoveze un test de cunoștințe în dreptul belgian. Această cerință se aplică în cazul persoanelor care nu sunt cetățeni belgieni și care și-au finalizat studiile într-un alt stat membru sau în cazul persoanelor care sunt cetățeni belgieni și care și-au efectuat integral sau parțial studiile într-un alt stat membru (de exemplu, studenții la drept din regiunea Limburg de la frontiera cu Țările de Jos care au obținut o diplomă de licență în Belgia și, ulterior, o diplomă de master în Țările de Jos).

Care este principala procedură de recrutare? În cazul în care recrutarea se face pe bază de concurs, cine organizează concursul?

Avocații stagiați candidați trebuie să furnizeze secretariatului Consiliului baroului documentele prevăzute la articolul 26 din Codul deontologic. După depunerea jurământului, aceștia solicită înscrierea în baroul din locul unde se află biroul lor. Aceștia se pot înregistra și la toate celelalte barouri, în cazul în care aleg să aibă un sediu secundar în circumscripția barourilor respective. După aprobarea cererii de către Consiliul baroului, stagiarii vor fi adăugați pe lista stagiilor și vor primi acces la site-ul web privat al baroului, unde se pot înscrie pentru formarea inițială. Procedura nu se desfășoară pe bază de concurs.

Există căi alternative de acces la formare?

Căi alternative de acces la profesie: NU

Singura excepție o constituie Directiva 98/5/CE din 17 februarie 1998 (pentru avocații care profesază în Belgia și care au obținut calificări într-un alt stat membru).

Formatul și conținutul formării inițiale

Care sunt durata și intervalele de timp ale formării?

Cel puțin la 3 ani.

Nu există etape diferite.

Cum este organizată formarea?

Stagiul durează 3 ani și este monitorizat de către coordonatorul însărcinat cu supravegherea. Formarea profesională (în primele 18 luni ale stagiului) este organizată de școala însărcinată cu stagiul din cadrul OVB.

Cine sunt formatorii?

Avocați și formatori profesioniști.

Care sunt conținutul și obiectivele formării inițiale?

- Ucenicie sub supravegherea unui cabinet privat
- Formare în domeniul dreptului, cu o programă specifică comună pentru toți avocații stagiaari
- Formare privind competențele profesionale fără caracter juridic (de exemplu, comunicare, gestionarea unui birou etc.)
- Formare privind competențele profesionale în domeniul juridic (de exemplu, redactarea plângerilor, colaborarea cu clienții etc.)
- Proceduri judiciare și organizare judiciară
- Dreptul penal și procedura de drept penal
- Procedura de drept administrativ
- Dreptul familiei
- Dreptul muncii
- Dreptul comercial și dreptul falimentului
- Dreptul sectorului financiar
- Norme de etică
- Contabilitatea de întreprindere

Cine concepe programele de formare inițială?

Școala însărcinată cu stagiul din cadrul OVB.

Ce metodologie se utilizează pentru formare?

E-learning

Seminare practice

Examene

Ce elemente practice ale formării se aplică stagiarii?

Avocatul stagiar depune jurământul și, în consecință, are aceleași responsabilități ca și ceilalți avocați. Acesta va fi, desigur, asistat de coordonatorul său însărcinat cu supravegherea. Drepturile și obligațiile stagiului sunt prevăzute în capitolele menționate mai sus din Codul deontologic al OVB.

Cum sunt evaluați/examinați stagiarii? Cât de des și de către cine?

Avocații stagiaari sunt evaluați cu diferite ocazii:

- raportul coordonatorului însărcinat cu supravegherea (la finalul stagiului sau în cazul schimbării biroului pe parcurs);
- examene, organizate de OVB și elaborate de profesori (etică, drept procesual civil, drept procesual penal): examenele se desfășoară în aceeași zi și la aceeași oră (de obicei, la începutul lunii aprilie, fiind planificate 3 examene după cum urmează: unul în ziua de luni, unul în ziua de miercuri și unul în ziua de vineri) într-un mediu controlat online;
- participarea activă la cursuri, evaluată de profesori;
- lucrări, evaluate de membrii școlii însărcinate cu stagiul;
- participarea la exerciții de procese simulate, evaluate de un juriu format din avocați și magistrați;
- gestionarea cazurilor *pro bono*, evaluată de biroul de asistență judiciară.

Există activități de formare desfășurate în colaborare cu alți practicieni în domeniul dreptului? În caz afirmativ: cum se desfășoară aceste activități?

Nu.

Care sunt particularitățile în ceea ce privește formarea în domeniul dreptului Uniunii, formarea lingvistică și componentele europene ale formării inițiale, de exemplu participarea la activitățile CCBE sau ELF?

Nu.

Câți stagiați sunt acceptați pentru formare? Numărul stagiatorilor se modifică anual și de către cine?

În perioada 2021-2022, un număr total de 599 de stagiați au început formarea profesională. Acest număr fluctuează anual și nu există nicio limitare.

Încheierea procesului de formare inițială și de calificare

Formarea inițială se încheie cu un examen final? Cum este organizat acesta? Cine este responsabil pentru organizarea examenului?

Stagiarul este evaluat în diferite moduri (articolul 48 din cod): examene, eseuri și evaluări permanente (de exemplu, cursul privind comunicarea scrisă). După promovarea examenelor, stagiarul primește un certificat de competență din partea OVB. Acest certificat este valabil 5 ani (articolul 49).

Școala însărcinată cu stagiul are competența de a decide cu privire la formatul și conținutul examenelor și evaluărilor (articolul 43).

Există o altă procedură de recrutare pentru a deveni avocat după încheierea formării inițiale?

Da, stagiarul va trebui să efectueze un exercițiu obligatoriu de pledoarie și să se înscrie pe listele birourilor de asistență judiciară. Barourile locale pot impune cerințe suplimentare.

Articolul 25 din cod:

Stagiul este efectuat de avocații stagiați înainte de a fi înscrși pe lista avocaților și urmărește să îi pregătească pentru a deveni avocați competenți și independenți, care cunosc normele de etică, respectă secretul profesional și îndatoririle esențiale de independență și imparțialitate, evită conflictele de interese și respectă principiile demnității, dreptății și discreției care stau la baza profesiei de avocat.

Această formare cuprinde diverse părți, inclusiv formarea asigurată de către un coordonator însărcinat cu supravegherea în cadrul unei firme de avocatură, obținerea unui certificat de competență profesională și îndeplinirea obligațiilor impuse de Consiliul baroului de limbă neerlandeză sau de Consiliul baroului din care face parte stagiarul.

■ Ultima actualizare: 23/06/2026

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.

Baroul francez și germanofon

Descriere generală

Se asigură formare inițială și, în caz afirmativ, este aceasta obligatorie?

Da, pentru a fi înscris într-un barou, un avocat stagiar trebuie să urmeze cursuri de formare profesională și să promoveze testul organizat în temeiul Codului deontologic (a se vedea mai jos).

În ceea ce privește formarea inițială, se face vreo distincție între categoriile de stagieri, de exemplu între consilierii juridici și avocați?

În acest caz, răspunsurile la acest chestionar vizează exclusiv formarea inițială a avocaților.

Care sunt entitățile responsabile cu organizarea formării inițiale?

Formarea profesională inițială pentru avocați este organizată de centrele de formare profesională (pentru mai multe detalii, a se vedea mai jos).

Care este temeiul juridic pentru formarea inițială?

[Codul deontologic al avocaților](#) – articolele 3.14 și următoarele.

[Codul judiciar](#) – articolul 434.

Accesul la formarea inițială

Există condiții de acces la formare?

Condiții de acces la profesia de avocat:

„Nicio persoană nu poate deține titlul de avocat și nici nu poate exercita profesia de avocat decât dacă este cetățean belgian sau resortisant al unui stat membru al Uniunii Europene, dacă deține o diplomă de studii de doctorat sau de master în drept, dacă a depus jurământul prevăzut la articolul 429 și dacă este înscrisă în barou sau pe lista stagiatorilor” (articolul 428 din Codul judiciar)

În ceea ce privește formarea inițială:

„Pentru a fi înscris într-un barou, stagiatorul trebuie să urmeze cursuri de formare profesională și să promoveze testul organizat în temeiul Codului deontologic” (articolul 3.14 din Codul deontologic al avocaților).

Care este principala procedură de recrutare? În cazul în care recrutarea se face pe bază de concurs, cine organizează concursul?

/

Există căi alternative de acces la formare?

Nu

Singura excepție o constituie Directiva 98/5/CE din 17 februarie 1998 (pentru avocații care profesează în Belgia și care au obținut calificări într-un alt stat membru).

Formatul și conținutul formării inițiale

Care sunt durata și intervalele de timp ale formării?

„Pentru a fi înscris în barou, este necesar, sub rezerva aplicării articolului 428a alineatul (2), să fi finalizat o perioadă de formare de trei ani” (articolul 434 din Codul judiciar).

A se vedea articolele [3.14 și următoarele](#) din Codul deontologic pentru conținutul anilor de formare (cursuri,

teste, obligații de formare).

Cum este organizată formarea?

Formarea este organizată la nivel intern, în conformitate cu articolul 3.23 din Codul deontologic.

Formarea profesională inițială în domeniul juridic este organizată de centrele de formare profesională. Există patru centre de formare profesională, care cuprind următoarele barouri: Bruxelles; Namur-Dinant-Luxemburg; Charleroi-Mons-Brabant Wallon-Tournai; Liège-Eupen-Huy-Verviers.

Directorul centrului de formare profesională organizează și coordonează cursuri și teste de formare profesională în domeniul juridic.

Cine sunt formatorii?

Profesorii sunt avocați înscriși în barou, înregistrați la unul dintre barourile aflate în circumscripția centrului de formare profesională. Aceștia predau pe bază de voluntariat și, uneori, lucrează în binom cu magistrați specializați în subiectul predat.

Prin urmare, ei sunt formatori, pe lângă profesia lor de avocați.

Centrele de formare profesională sunt cele care gestionează structura acestor subiecte.

Care sunt conținutul și obiectivele formării inițiale?

Primul an de stagiu (articolul 3.14 din Codul deontologic)

Cursul și, cu excepția cazului în care se prevede în mod expres, testul constau într-un program de 84 de ore care cuprinde următoarele subiecte:

1° deontologie (16 ore);

2° practica procedurii civile (16 ore);

3° practica procedurilor penale, inclusiv apărarea persoanelor private de libertate sau audiate de poliție, de parchet sau de un judecător de instrucție (16 ore);

4° practica procedurii administrative (8 ore);

5° asistență judiciară (8 ore);

6° obligațiile fiscale și de securitate socială care decurg din Codul de drept economic și în ceea ce privește prevenirea spălării banilor (8 ore);

7° forme alternative de soluționare a litigiilor (8 ore);

8° instrumentele informatice puse la dispoziția avocaților (4 ore).

Al doilea și al treilea an de stagiu (articolul 3.14a din Codul deontologic)

Stagiarul care a obținut certificatul de competență pentru profesia de avocat în conformitate cu articolul 3.16 alineatul (1) trebuie, în cursul celui de-al doilea și al treilea an de stagiu, să urmeze cursuri de formare profesională practică referitoare la:

1° deontologie (12 ore);

2° dreptul european, inclusiv Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (minimum 12 ore);

3° un total de minimum 24 de ore dedicate unuia sau mai multor subiecte neexhaustive alese dintre următoarele opțiuni:

- drepturile tinerilor (minimum 8 ore);
- administrarea provizorie a bunurilor și măsuri de ocrotire provizorie a persoanelor (minimum 8 ore);
- legislația privind străinii (minimum 8 ore);
- dreptul penal special, inclusiv executarea pedepselor și instanța pentru executarea pedepselor (minimum 8 ore);
- dreptul insolvenței (persoane fizice și juridice) (minimum 8 ore);
- dreptul la sechestru și executare (minimum 8 ore); – dreptul familiei (minimum 8 ore);
- citirea bilanțurilor și a conturilor anuale (minimum 8 ore);
- dreptul la răspundere și la despăgubiri pentru vătămare corporală, inclusiv Fondul pentru despăgubirea victimelor actelor de violență intenționate (minimum 16 ore);
- dreptul muncii și al securității sociale (minimum 16 ore).

De asemenea, stagiarii trebuie să participe, la formări care însumează cel puțin patru zile, constând într-unul sau mai multe seminare dedicate în special comunicării scrise, comunicării verbale, comunicării cu privire la mass-media, pledoariei, reuniunilor, negocierii, dreptului colaborativ, medierii, avocaților și medierii etc.

Anumite cursuri de formare specifice organizate de centrele de formare profesională care permit stagiariusului să urmărească activitatea unui membru al unei alte profesii pot fi asimilate de aceste centre.

Cine concepe programele de formare inițială?

Articolul 3.24 din Codul deontologic

„Fără a aduce atingere competențelor Ordre des barreaux francophones et germanophone de a adopta inițiativele pe care le consideră utile pentru standardizarea cerințelor și a conținutului formării inițiale, fiecare centru de formare profesională stabilește obiectivele și conținutul formării profesionale inițiale, precum și orice regulament de procedură, după consultarea Consiliului de administrație al Ordre des barreaux francophones et germanophone și, în cazul în care centrul de formare profesională este comun mai multor barouri, după consultarea membrilor săi. Acesta decide cu privire la disciplinele suplimentare propuse stagiariusului și le poate conferi un caracter obligatoriu”.

Ce metodologie se utilizează pentru formare?

A se vedea răspunsul la întrebarea „[Care sunt conținutul și obiectivele formării inițiale?](#)” de mai sus.

Ce elemente practice ale formării se aplică stagiariusilor?

A se vedea răspunsul la întrebarea „[Care sunt conținutul și obiectivele formării inițiale?](#)” de mai sus.

Cum sunt evaluați/examinați stagiarii? Cât de des și de către cine?

Primul an de stagiou:

A se vedea articolul 3.16:

În prima sesiune de după încheierea cursului, stagiariusul trebuie să susțină proba (= certificat de aptitudine pentru profesia de avocat), constând într-o întrebare scrisă cu privire la următoarele discipline (procedură civilă, procedură penală, procedură administrativă, organizarea cabinetului și obligații fiscale, asistență judiciară) și o întrebare orală cu privire la cursul de deontologie.

+ articolul 3.18:

„Probele scrise prevăzute la articolul 3.16 alineatul (1) și la articolul 3.17 alineatul (1) sunt organizate în comun de centrele de formare profesională. Proba orală de deontologie este organizată de fiecare centru de formare profesională pe baza unui set de întrebări elaborat de O.B.F.G., sub conducerea directorului O.B.F.G. responsabil cu deontologia.”

În ceea ce privește punctajul:

stagiariusului care a obținut un punctaj de cel puțin 10 din 20 de puncte la toate disciplinele i se acordă certificatul

de competență pentru exercitarea profesiei de avocat. De asemenea, stagiarii pot obține acest certificat din partea comitetului de selecție dacă au obținut un punctaj de 10 din 20 de puncte la cel puțin cinci discipline și o medie de 50 % din puncte la toate disciplinele.

Al doilea și al treilea an de stagiou:

În conformitate cu articolul 3.14a

- curs
- seminare

Participarea la cursuri și seminare este obligatorie, reprezentând o cerință obligatorie în cadrul stagiului.

Există activități de formare desfășurate în colaborare cu alți practicieni în domeniul dreptului? În caz afirmativ: cum se desfășoară aceste activități?

Articolul 3.2 din Codul deontologic

„Perioada de stagiou efectuat în străinătate în cadrul unei firme de avocatură, în cadrul unei societăți sub supravegherea unui consilier juridic sau în calitate de asistent juridic în cadrul unei instanțe internaționale poate fi asimilată duratei de stagiou, sub rezerva următoarelor trei condiții:

- *stagiul trebuie să fi efectuat un an de stagiou și, în această perioadă, să fi îndeplinit obligațiile care îi revin;*
- *stagiul trebuie să fi obținut autorizația prealabilă a președintelui baroului;*
- *stagiul trebuie să fi furnizat președintelui baroului un raport detaliat privind activitățile sale în perioada în cauză.*

Acest raport trebuie aprobat de mentorul (mentorii) său (săi) de stagiou, de consilierul juridic cu care și-a încheiat stagiul sau de magistratul pentru care a fost asistent juridic”.

Această dispoziție este în prezent în curs de revizuire în vederea unei eventuale extinderi a posibilităților de detașare.

Care sunt particularitățile în ceea ce privește formarea în domeniul dreptului Uniunii, formarea lingvistică și componentele europene ale formării inițiale, de exemplu participarea la activitățile CCBE sau ELF?

Este vorba de al doilea an de stagiou (a se vedea articolul 3.14a).

Dreptul european, inclusiv Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale (minimum 12 ore)

Câți stagiari sunt acceptați pentru formare? Numărul stagiatorilor se modifică anual și de către cine?

Încheierea procesului de formare inițială și de calificare

Formarea inițială se încheie cu un examen final? Cum este organizat acesta? Cine este responsabil pentru organizarea examenului?

A se vedea răspunsul de la întrebarea 3.8.

După ce a promovat testul CAPA și a îndeplinit obligațiile care îi revin pe parcursul stagiului conform Codului deontologic, stagiul depune o cerere la Consiliul baroului său pentru a fi admis în Consiliul baroului.

Există o altă procedură de recrutare pentru a deveni avocat după încheierea formării inițiale?

/

■ Ultima actualizare: 23/06/2026

Versiunea în limba națională a acestei pagini este gestionată de statul membru respectiv. Traducerile au fost efectuate de serviciile Comisiei Europene. Este posibil ca eventualele modificări aduse originalului de către autoritatea națională competentă să nu se regăsească încă în traduceri. Comisia Europeană declină orice responsabilitate privind informațiile sau datele conținute sau la care face trimitere acest document. Pentru a afla care sunt regulile privind protecția drepturilor de autor aplicabile de statul membru responsabil pentru această pagină, vă invităm să consultați avizul juridic.